

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2008-1-98 (Menfi Tespit / Muafiyet)
Karar Sayısı : 08-58/923-370
Karar Tarihi : 16.10.2008

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Tuncay SONGÖR, M. Sıraç ASLAN, Süreyya ÇAKIN,
Mehmet Akif ERSİN, İsmail Hakkı KARAKELLE

B. RAPORTÖR : Metin PEKTAŞ

**C. BAŞVURUDA
BULUNAN**

20

: - Total Oil Türkiye A.Ş.
Temsilcisi: Av. Ayşegül Değer Özden
Onur Ofis Park İş Merkezi İnkılap Mah., Üntel Sk. No: 10 B1 Blok
34768 Ümraniye/İstanbul
- Shell & Turcas Petrol A.Ş.
Temsilcisi Av. Ebru TUKUR
Salih Tozan Cad. Gülbahar Mah. No:18 B Blok Esentepe/İstanbul

D. TARAFLAR

30

: - Total Oil Türkiye A.Ş.
Onur Ofis Park İş Merkezi İnkılap Mah., Üntel Sk. No: 10 B1 Blok
34768 Ümraniye/İstanbul
- Shell & Turcas Petrol A.Ş.
Salih Tozan Cad. Gülbahar Mah. No:18 B Blok Esentepe/İstanbul

E. DOSYA KONUSU: Total Oil Türk A.Ş.'nin (Total) kontrolünde bulunan Samsun Akaryakıt Depolama A.Ş.'nin (SADAŞ) %50 oranındaki hissesinin Shell&Turcas Petrol A.Ş. (Shell & Turcas)'ye devredilmesi işlemine izin verilmesi talebi.

40

F. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 11.8.2008 tarih, 5231 sayı ve 22.8.2008 tarih, 3164 sayı ile intikal eden devralma başvurusu, işlemin rakipler arasında işbirliği doğurucu bir anlaşma niteliğinde olması nedeniyle menfi tespit – muafiyet bildirim olarak kabul edilmiş ve bunun üzerine düzenlenen 10.10.2008 tarih, 2008-1-98/MM-08-MP sayılı Devralma Ön İnceleme Raporu 10.10.2008 tarih, REK.0.05.00.00-130/180 sayılı Başkanlık Önergesi ile 08-58 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G. RAPORTÖRÜN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda; Total'in kontrolünde bulunan SADAŞ'ın %50 oranındaki hissesinin Shell & Turcas'a devredilmesi işleminin ve taraflar arasında imzalanan ikmal sözleşmelerinin, tarafların Türkiye akaryakıt dağıtım pazarında birbirleriyle rakip teşebbüsler olmaları nedeniyle rekabetin kısıtlanması sonucunu doğurabilecek nitelikte birer işbirliği anlaşması olduğu, bu nedenle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamına girecekleri ve söz konusu anlaşmalara menfi tespit

50 belgesi verilmesinin mümkün olmadığı, bununla birlikte bu işbirliklerine Kanun'un 5. maddesi kapsamında muafiyet verilmesinin uygun olacağı ifade edilmektedir.

H. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

H.1. Taraflar

H.1.1. Total Oil Türkiye A.Ş. (Total)

60 Türkiye'de 1992 yılından beri ayrı olarak faaliyet gösteren Total ve Elf şirketleri, dünya genelinde gerçekleştirilen birleşmelerini takiben 8.7.2002 tarihinde Total Oil Türkiye A.Ş. adı altında hukuken birleşmiş ve 5.8.2003 tarihinde Totalgaz'ı da bünyesine alarak tek bir akaryakıt, madeni yağ ve LPG şirketi olarak faaliyet göstermeye başlamıştır.

Ana faaliyet alanı akaryakıt, madeni yağ ve LPG ürünlerinin satışı, pazarlanması, depolanması ve taşınması olan şirketin ödenmiş sermayesi 44.399.650,93 YTL olup; mevcut hissedarları aşağıda gösterilmektedir:

Total S.A.	%49,14
Total Outre-Mer S.A.	%30,79
Total Union Oceane	%20,07
70 Diğer	< %0,01

H.1.2. Shell & Turcas Petrol A.Ş. (Shell & Turcas)

80 Daha önce faaliyetlerine Turcas Petrol A.Ş. ve The Shell Company of Turkey Ltd. olarak devam eden teşebbüsler, Rekabet Kurulu'nun 06-08/103-29 sayılı ve 2.2.2006 tarihli kararı ile izin verdiği süreçte kurdukları Shell & Turcas Petrol A.Ş. ünvanlı ortak girişim şirketi çatısı altında faaliyetlerini birleştirmiştir. Yönetim Kurulu, Paul Stone, Erdal Aksoy, Yılmaz Tecmen, A. Canan Ediboğlu, Lisa Davis, Trudy Bovay, Robertus Henrucus M. Miesen'den oluşan Shell&Turcas'ın sermaye dağılımı aşağıda yer almaktadır:

The Shell Company of Turkey Limited	%66.999
Turcas Petrol A.Ş.	%30
Diğer	< %0,01

H.2. İlgili Pazar

H.2.1. İlgili Ürün Pazarı

90 Akaryakıtın ana dağıtım şirketleri tarafından dağıtımı; bayilik teşkilatı ile yapılan satışlar ve doğrudan tüketiciye yapılan satışlar şeklinde iki yolla gerçekleştirilmektedir. Akaryakıt dağıtım pazarında faaliyet gösteren teşebbüsler, yerli rafinerilerde üretilen ya da ithal edilerek Türkiye'ye getirilen petrol ürünlerinin dağıtımını yapmaktadırlar. Dolayısıyla, dağıtım yapılacak olan akaryakıt ürünlerinin, yurt dışından ithal edilmek suretiyle Türkiye'ye getirilmesi veya yerli rafinerilerden alınması, söz konusu ürünlerin depolanması zorunluluğu açısından herhangi bir fark yaratmamaktadır.

Bildirime konu ortak girişimin faaliyet alanının akaryakıt ürünlerinin depolanmasına ilişkin olduğu ve ortak girişimin 'Lisanslı Depoculuk' faaliyeti göstereceği, lisanslı depoculuğun 5015 sayılı Kanun'da ayrı bir piyasa faaliyeti olarak belirlendiği

100 görülmektedir. Böylelikle, her ne kadar akaryakıt dağıtım faaliyetinin tamamlayıcı bir unsur olsa da depolama faaliyetleri ayrı bir pazar olarak ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle bu dosya çerçevesinde ilgili ürün pazarı “akaryakıt depolama faaliyetleri pazarı” olarak belirlenmiştir.

H.2.2. İlgili Coğrafi Pazar

110 Rekabet hukuku uygulamalarında, akaryakıt depolama faaliyetlerinde ilgili coğrafi pazar, her depolama tesisinin bulunduğu coğrafi konum ve bu tesislerin sahip olduğu nakliye maliyetlerine göre belirlenebilecek “ikmal yapabilme mesafesi” dikkate alınarak belirlenmektedir. Bu çerçevede ilgili coğrafi pazar, başvuru dosyasında işlem konusu akaryakıt depolama tesisinin hizmet verebileceği iller olarak gösterilen; “Kastamonu, Gümüşhane, Bayburt, Ardahan, Kars, Iğdır, Ankara, Amasya, Artvin, Çorum, Erzincan, Erzurum, Kırıkkale, Giresun, Ordu, Rize, Samsun, Sinop, Sivas, Tokat, Trabzon ve Yozgat’ı içeren bölge” şeklinde tanımlanmıştır.

H.3. Değerlendirme

H.3.1. Ortak Girişim Değerlendirmesi ve İşlemin Niteliği

120 4054 sayılı Kanun’da ortak girişim kavramına yer verilmemiş olmasına karşın, mezkûr Kanun’un 7. maddesine dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı Tebliğ’in “Birleşme ve Devralmalar Sayılan Haller” başlıklı 2. maddesinin (c) bendinde ortak girişimlerden bahsedilmektedir. Belirli bir ortak girişim yapısını tanımlayan bent, şu şekildedir:

"Amaçlarını gerçekleştirmek üzere işgücü ve malvarlığına sahip olacak şekilde bağımsız iktisadi bir varlık olarak ortaya çıkan ve taraflar arasındaki veya taraflarla ortak girişim arasındaki rekabeti sınırlayıcı amacı veya etkisi olmayan ortak girişimler"

130 Buna göre bir ortak girişim şirketinin oluşup oluşmadığının tespiti bakımından aşağıdaki şartların değerlendirilmesi gerekmektedir:

- a) Ortak kontrol altında bir teşebbüsün bulunması,
- b) Ortak girişimin, taraflar arasında veya taraflarla ortak girişim arasındaki rekabeti sınırlayıcı amaç veya etkisinin olmaması,
- c) Ortak girişimin bağımsız bir iktisadi varlık olarak ortaya çıkması.

140 Yukarıdaki tanıma ve sıralanan şartlara uyan ortak girişimler, 4054 sayılı Kanun’un 7. maddesi çerçevesinde teşebbüsler arasındaki özel bir birleşme veya devralma hali kabul edilerek, anılan Tebliğ kapsamında izne tabi tutulmaktadır. Ancak ortak girişimler çoğu zaman yoğunlaşma doğurucu işlemler olarak kabul edilmekle birlikte, bazı ortak girişimlerin yapısal bir birliktelik yerine, rakip teşebbüslerin belli alanlarda işbirliğine gitmelerini sağlamaya yönelik olarak kurulduğu görülmektedir. Böyle durumlarda yukarıda “b” bendinde yer alan şartın sağlanmadığı açıktır. Bu nedenle bu tür işbirliği doğurucu ortak girişimler, işbirliği doğuran anlaşmalar olarak Kanun’un 4. maddesi kapsamında değerlendirilmektedir.

150 Zira yatay işbirliği anlaşmaları olarak isimlendirilen bu tür yapılar; fiyat tespiti, arz miktarının belirlenmesi, pazar veya müşteri paylaşımı gibi rekabeti kısıtlayıcı nitelikte unsurlar içerebilmektedir. Ancak bu tür sakıncalarının yanı sıra, yatay işbirliği anlaşmalarının riskin paylaşılması, maliyetlerin azalması, know-how paylaşımı, teknolojik gelişimin hızlanması gibi bazı ekonomik faydalar sağladığı da söylenebilir.

Avrupa Birliği'nde rakipler arasında gerçekleşen bu tür işbirliği anlaşmaları, Avrupa Komisyonu'nun Yatay İşbirliği Anlaşmalarına İlişkin Rehberi¹ kapsamında değerlendirilmektedir. Söz konusu Rehberde, pazarda aynı seviyede faaliyet gösteren firmalar arasındaki anlaşmaların "yatay" nitelikli olduğu ifade edilmekte ve yatay işbirliği anlaşmalarının ar-ge anlaşmaları, ortak üretim anlaşmaları, ortak alım anlaşmaları, ticarileştirme anlaşmaları ve standartlaştırma anlaşmaları şeklinde örneklendirildiği görülmektedir.

160 Akaryakıt sektöründe lojistik bakımdan önemli bir yeri olan depoculuk faaliyetlerinde, geçmişten beri çeşitli ortaklıklar söz konusu olmaktadır. 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu'nun yürürlüğe girmesiyle lisanslı depoculuk faaliyetlerinin başlamasının ardından bu tür ortaklıklar daha da yaygınlaşmıştır. Her ne kadar lisanslı depoculuk faaliyeti kapsamında depoculuk faaliyeti dağıtım faaliyetinin bir unsuru olmanın ötesinde ayrı bir pazar olma özelliğini kazanmaya başlasa da, bu alanda yapılan ortaklıklarda, ortakların dağıtım faaliyetlerinde birbirinin rakibi olması halinde rekabetçi davranışların koordinasyonu riskinin dikkate alındığı ve bu ortaklıkların Kanun'un 4. maddesi kapsamında kabul edildiği görülmektedir. Nitekim lisanslı depoculuk faaliyetleri göstermekte olan Ambarlı² ve Çekisan³ ortak girişimlerine ilişkin kararlarında da Kurul, rakip teşebbüsler arasında akaryakıt depolama faaliyeti alanında kurulan ortak girişimleri Kanununun 4. maddesi kapsamına almış ve 5. madde kapsamında muafiyet vermiştir.

170 Bildirime konu işlemde, Total'in mülkiyetinde olan ve Samsun'da kurulu bulunan akaryakıt depolama tesisi öncelikle, yine Total'in tüm hisselerine sahip olduğu Total Petrol ve Gaz Tic. A.Ş. (Total Petrol) bünyesine geçirilecek, daha sonra Total Petrol'ün unvanı SADAŞ olarak değiştirilerek bu şirketin %50 hissesi Shell & Turcas'a ve Shell & Turcas tarafından gösterilecek iki gerçek kişiye devredilecektir. Başvuru dosyasındaki bilgiler ve 1.7.2008 tarihli Hissedarlar Anlaşması'na göre, Total ve Shell & Turcas, SADAŞ'ın %50'şer hissesine sahip olacak ve toplam dört üyeden oluşan yönetim kuruluna ikişer üye tayin edecektir. Yönetim kurulu %100 nisap ile toplanabilecek ve kararlarını oybirliğiyle alacaktır. Bildirim formunda SADAŞ'ın sermayesinin dosya konusu işlem öncesinde, EPDK mevzuatı uyarınca depolama lisansı alınabilmesi için gereken asgari sermaye yükümlülüğü olan 1.000.000 YTL'ye yükseltilecektir. Bu bilgiler ışığında SADAŞ'ın "bağımsız bir iktisadi varlık" olarak Total ve Shell & Turcas'ın "ortak kontrolü"nde bir ortak girişim şirketi olduğu görülmektedir.

180 Ancak bildirim konusu işlem, bir hisse devri içermekle birlikte, asıl itibarıyla akaryakıt dağıtım alanında faaliyet göstermekte olan iki rakip teşebbüsün (Shell-Turcas ve Total) akaryakıt depolama alanında işbirliği yapmasına ilişkindir. İşlem taraflarının akaryakıt dağıtım pazarında önemli oyuncular olduğu da dikkate alındığında, kurulacak ortak girişimin, yukarıda "b" bendinde sayılan "ortak girişimin, taraflar arasında veya taraflarla ortak girişim arasındaki rekabeti sınırlayıcı amaç veya etkisinin olmaması" şartını sağlamadığı ve yatay işbirliği doğurucu bir anlaşma niteliğinde olduğu anlaşılmaktadır. Bu nedenle aşağıda söz konusu işlem hakkında menfi tespit ve muafiyet değerlendirmeleri yapılmıştır.

¹ COMMISSION NOTICE "Guidelines on the applicability of Article 81 of the EC Treaty to horizontal cooperation agreements" (2001/C 3/02).

² 25.7.2007 tarih ve 07-61/730-260 sayılı Rekabet Kurulu kararı.

³ 22.8.2007 tarih ve 07-66/812-307 sayılı Rekabet Kurulu kararı.

H.3.2. Menfi Tespit Değerlendirmesi

200 Belirli bir bölgede de olsa, birbirine rakip olan firmaların mallarının depolanacağı tesisin işletimini birlikte yapmaları, bu firmalar arasında rekabetin kısıtlanmasına yol açabilecek koordinasyon riskleri taşımaktadır. Daha önce de belirtildiği üzere Kanun'un 4. maddesi, doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmaları hukuka aykırı ve yasak ilan etmektedir.

210 Dosya konusu işlemden, işbirliği anlaşmasının tarafı olan teşebbüslerin depolama konusundaki lojistiğe yönelik işbirliklerinin sektörde başka ortaklıklar (Ambarlı, Çekisan ve ATAŞ depoları) şeklinde mevcut olmasının ağ etkisi yönüyle koordinasyon riskini ortaya çıkardığı gibi hususlar dikkate alındığında; Shell & Turcas ve Total tarafından yapılan bildirimde konu olan işbirliğinin Kanun'un 4. maddesinde belirtilen rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama etkisini doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar tanımına uyduğu görülmektedir. Bu nedenle de söz konusu oluşuma Kanun'un 8. maddesi kapsamında menfi tespit belgesi verilemeyeceği kanaatine varılmıştır.

H.3.3. Bireysel Muafiyet Değerlendirmesi

220 Kanun'un 4. maddesi kapsamında olan bir anlaşma rekabet hukuku çerçevesinde ele alınırken, ürünün üretim veya dağıtımında gelişmeye ya da ekonomik veya teknolojik gelişmeye katkı sağlanıyorsa, rekabeti kısıtlayıcı etkiler göz ardı edilebilmektedir. Muafiyet incelemesinin daha sonraki aşamalarında ise tarafların, bu tür olumlu sonuçların işbirliği sayesinde gerçekleştiğini ve rekabeti daha az kısıtlayan araçlarla bu sonuçlara ulaşılmasının mümkün olmayacağını gösterip göstermedikleri değerlendirilmektedir. Bu çerçevede başvuru konusu ortak girişim anlaşmasının, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi uyarınca yapılan bireysel muafiyet değerlendirmesine aşağıda yer verilmiştir:

230 ***a) Malların üretim veya dağıtımı ile hizmetlerin sunulmasında yeni gelişme ve iyileşmelerin ya da ekonomik veya teknik gelişmenin sağlanması***

Kanun'un 5. maddesinin (a) bendinde yer alan muafiyet şartlarından ilkinin taşıdığı unsurları şu şekilde sıralamak mümkündür:

240 bir malın ya da hizmetin dağıtımında iyileşme ve gelişme,
bir malın ya da hizmetin üretiminde iyileşme ve gelişme,
teknolojik gelişmenin sağlanması,
ekonomik gelişmenin sağlanması

Bununla birlikte, Avrupa Komisyonu uygulamalarında, muafiyete konu olan anlaşmaların çevreye ve sosyal hayata etkileri de dikkate alınmakta ve bu etkiler "teknolojik gelişme" başlığı altında mütalâa edilmektedir.

Başvuru konusu anlaşma ile Samsun'da Kurulu bulunan akaryakıt depolama tesisinin kapasitesi 22.150 m³'ten 38.360 m³'e çıkartılmaktadır. Artan kapasite sayesinde anlaşma tarafı olan teşebbüslerin yanı sıra üçüncü kişi konumundaki dağıtıcıların da bu depodan faydalanmaları sağlanmakta, böylelikle bir yandan sermayenin daha verimli kullanılması ve yüksek ölçekli depolama yatırımlarının daha ekonomik bir

250 şekilde yapılması mümkün olmakta, diğer yandan elde edilen maliyet avantajı sayesinde akaryakıt dağıtım faaliyetinin daha etkin bir şekilde gerçekleştirilmesi sağlanmaktadır. Bu çerçevede işlemin gerçekleşmesiyle elde edilecek tüm bu sonuçlar “bir malın ya da hizmetin dağıtımında iyileşme ve gelişme” olarak değerlendirilebilecek niteliktedir.

Diğer yandan, başvuru konusu anlaşma mevcut bir akaryakıt depolama tesisinin kapasitesinin genişletilerek ortak kullanıma geçirilmesini mümkün kılmakta, böylelikle ilgili coğrafi pazarda depolama tesislerinin sayısının artması önlenmektedir. Bu durumda, yeni bir depolama tesisinin çevreye vereceği olası zararların da önlenmesi 260 noktasında önemli ölçüde fayda sağlanacağı anlaşılmaktadır.

b) Tüketicinin bundan yarar sağlaması

Kanun'un 4. maddesi anlamında rekabeti sınırlayıcı etkileri olan bir anlaşmanın muafiyet alabilmesi için aranan ikinci koşul, yukarıda sıralanan ekonomik yararlardan tüketicilerin de faydalandırılmasıdır.

İşlem konusu akaryakıt depolama tesisinin daha çok sayıda akaryakıt dağıtıcısına 270 sağlayacağı nakliye maliyet avantajı ve lojistik kolaylık, akaryakıt istasyonu sahiplerinin düzenli akaryakıt temin etmelerine, tüketicilerin ise daha nitelikli hizmet ve daha yüksek kalite elde etmeleri mümkündür. Bu çerçevede başvuru konusu anlaşmanın bu koşula uygun olduğu görülmektedir.

c) İlgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmaması

Esas itibarıyla bu koşul, hakim durum ve pazar gücü kavramları ile daha yakından ilişkilidir. Hakim durumun ya da yüksek pazar gücünün söz konusu olduğu durumlarda, anti-rekabetçi etkiler yaratan bir yatay anlaşmaya muafiyet verilmesi zorlaşmaktadır. Bu nedendir ki, bu koşulun değerlendirmesi yapılırken ön plana çıkan nokta, pazarın 280 yapısal özellikleri olmalıdır. Çünkü anlaşmaya taraf olan teşebbüslerin piyasa payı ile piyasadaki rekabetin etkilenmesi arasında doğrudan bir ilişki bulunmaktadır. Teşebbüslerin piyasa payı ne kadar yüksekse, ilgili piyasanın anlaşmadan etkilenme olasılığı da o nispette artmaktadır.

Bildirim formundan elde edilen bilgilerden, ilgili coğrafi pazarda bulunan tüm depolama tesislerinin toplam kapasitesi 430.752 m³ iken, işlem tarafları olan Total ve Shell & Turcas'ın kapasiteleri sırasıyla (.....) m³ ve (.....) m³'tür. Bu durumda kapasite rakamlarına dayanılarak yapılacak bir pazar payı hesabına göre, ilgili coğrafi pazarda Total'in pazar payı %(....) iken, Shell & Turcas'ın pazar payı %(....)'dir. Aynı coğrafi 290 pazarda Petrol Ofisi A.Ş.'nin pazar payı ise (.....)'dir. Bu çerçevede, Total ve Shell & Turcas tarafından oluşturulması planlanan ortak girişimle oluşacak yapının depolama faaliyeti açısından ülkenin bütününde ya da bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmasına yol açacak bir durum oluşturmayacağı anlaşılmaktadır.

d) Rekabetin (a) ve (b) Bentlerindeki Amaçların Elde Edilmesi İçin Zorunlu Olandan Fazla Sınırlanmaması

Bir anlaşmanın muafiyet incelemesine tabi olmasının, o anlaşmanın Kanun'un 4. maddesi kapsamında rekabetçi yapı için bir takım olumsuzluklar içerdiğinin baştan 300 kabul edildiği anlamına geldiğini söylemek yanlış olmayacaktır. Muafiyet verilmesinin

sebebi ise, özellikle Kanun'un 5. maddesinin (a) ve (b) bentlerinde yer alan olumlu özellikleri taşıması olacaktır. Bir başka ifadeyle, muafiyete konu olan anlaşmanın hem olumlu, hem de olumsuz yönlerinin bulunduğu söylenebilir. Bu noktada, muafiyet verilmesinin son koşulunun temelinde, anlaşma ile beklenen faydalara ulaşırken rekabetin gereğinden fazla kısıtlanıp kısıtlanmadığı sorusu yatmaktadır.

310 Başvuru konusu işleme bakıldığında; kurulan ortak girişimin tamamen tarafların depolama ihtiyaçlarına çözüm getirmeye yönelik bir işbirliği amacıyla kurulduğu görülmektedir. Bununla birlikte artan kapasitenin söz konusu olması halinde üçüncü taraflara ayrımcılık gözetmeksizin hizmet verileceği gerek taraflarla yapılan görüşmelerde gerekse yine taraflardan gelen bilgilerden anlaşılmaktadır.

320 Depoculuk faaliyetine ilişkin değerlendirmede değişken olarak ortaya çıkan bir başka husus da, yine lisanslı depoculuk faaliyetleriyle bağlantılı olarak piyasa yapısıdır. Daha önce de belirtildiği üzere, Kanun'un 4. maddesi kapsamına giren bir durumun 5. maddesi kapsamında muafiyet alabilmesi için, anlaşma ile beklenen faydalara ulaşırken rekabetin gereğinden fazla kısıtlanmaması gerekmektedir. Başka bir ifadeyle, birbirine rakip olan teşebbüslerce yapılan işbirliğinin ulaşılacak istenen amaç için gerekli olduğunun ortaya konması önemlidir. İşlemin amacına bakıldığında, akaryakıt dağıtım faaliyetleri için belirli alanlarda depolama kapasitesine ihtiyaç duyan teşebbüslerin hem maliyet avantajı sağlamak, hem de kısıtlı depolama alanlarını etkin şekilde kullanmak amacı taşıdıkları söylenebilir. Ancak bunun yanında, 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu'nun 16. maddesi, dağıtım firmalarına zorunlu stok tutma yükümlülüğü getirmektedir ki, bu da söz konusu firmalar için belirli bir depolama kapasitesine sahip olma gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır.

330 Ortak depo kurmaya yönelik işbirliklerini gerekli kılan husus, ülke depo kapasitesinin yetersizliği ve dağıtım firmalarının bu alanda yatırım yapma gereksinimleridir. Söz konusu yatırımın lojistik bir özelliğe sahip olması ve ortak yatırım yapılmasının bir takım maliyet ve etkinlik avantajları yaratması da ortak yatırımı anlamlı kılabilir.

Bu değerlendirmeler çerçevesinde "d" bendindeki koşulunda sağlandığını söylemek mümkündür. Hiç şüphesiz, gerek Total ve Shell & Turcas arasında kurulan dosya konusu ortaklık gerekse Rekabet Kurulu'nun daha önce muafiyet tanıdığı diğer ortak depoculuk faaliyetlerinin koordinasyon riski içermesinin ötesinde fiili olarak rekabeti engelleyici etki yapmaya başlamaları hali, taraflara verilen muafiyetin geri alınması için bir gerekçe oluşturacaktır.

340 H.3.4. İkmal Sözleşmeleri

Bildirim konusu ortak girişimin başvurusunun ekinde, Total'in Mersin – ATAŞ ve Antalya – Çekisan'daki ürün ihtiyaçlarını Shell & Turcas'dan temin etmesini öngören iki farklı ikmal sözleşmesi bulunmakta ve bildirim formunda da bunlara değinilmektedir. Bu sözleşmeler esas olarak Total'in ATAŞ ve Çekisan'ın hizmet verdiği bölgelerdeki ürün ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik olup, Total'e lojistik fayda ve maliyet avantajı sağlayacaktır. Dolayısıyla teşebbüsleri ortak depoculuk yapmaya sevkeden genel amaçların ikmal sözleşmeleri için de geçerli olduğu ve yine benzer etkilerin ortaya çıkacağı söylenebilir. Bu çerçevede yukarıda yapılan menfi tespit ve bireysel muafiyet değerlendirmelerinin ikmal sözleşmeleri için de büyük ölçüde geçerli olduğu ve bu sözleşmelerin de bireysel muafiyetten faydalanabileceği kanaatine varılmıştır.

I. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre;

1. Total Oil Türk A.Ş.'nin kontrolünde bulunan Samsun Akaryakıt Depolama A.Ş.'nin %50 oranındaki hissesinin Shell & Turcas Petrol A.Ş.'ye devredilmesi işleminin ve taraflar arasında imzalanan ikmal sözleşmelerinin, tarafların Türkiye akaryakıt dağıtım pazarında birbirleriyle rakip teşebbüsler olmaları nedeniyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında taraflar arasında rekabeti sınırlayıcı nitelikte işbirliği anlaşması olduğuna, dolayısıyla işleme aynı Kanun'un 8. maddesi çerçevesinde menfi tespit belgesi verilemeyeceğine,
2. Bununla birlikte, söz konusu sözleşmelere 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi çerçevesinde bireysel muafiyet tanınmasına

OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.